

Räkna med normer: åk 4-6

Under den här lektionen får eleverna bildgoogla olika ord och sedan analysera resultatet utifrån ett normperspektiv.

60 min

Åk 4-6

Instruktioner

Mål med lektionen

- Synliggöra hur egenskaper ofta är kopplade till förväntningar och diskutera hur vi påverkas av detta
- Träna på att söka information, tolka bilder och analysera media
- Kritiskt granska och ifrågasätta normer och hur normer skapar förväntningar utifrån olika attribut som exempelvis kön, etnicitet och funktionsvariation

Start

Börja gärna lektionen med att diskutera en fråga eller aktuell nyhet kopplad till det tema ni ska arbeta med. Det kan exempelvis vara en öppningsfråga som eleverna får svara på i storgrupp eller två och två.

Kunskapshöjande

Gå igenom fakta och information om ämnet så att alla elever har likvärdig förkunskap för att kunna genomföra uppgiften.

Om normer

Normer är oskrivna regler. En norm är en osynlig regel för hur vi ska vara, tycka och tänka. Många normer som finns omkring oss behövs för att ett samhälle ska kunna fungera. Exempel på sådana är att stå i kö eller att säga "hej" till varandra. Denna typ av normer är positiva och möjliggörande.

Det finns också normer som kan begränsa människors handlingsutrymme på ett negativt sätt, där individer som hamnar utanför vad som anses " normalt " riskerar att utsättas för negativa konsekvenser. Det kan till exempel handla om yrkesval, musiksmak, kläder, intressen och förväntningar på hur du ska bete dig. Vad som anses "typiskt" för exempelvis tjejer eller killar kan bli begränsande och hindra

möjligheten för barn att få sina rättigheter, intressen och behov tillgodosedda. Vi behöver vara medvetna om begränsande normer för att kunna utmana dessa.

Uppgift

Gör så här:

1. Dela in eleverna i grupper med 3–5 elever i varje grupp. Varje grupp behöver ha tillgång till en dator, surfplatta eller smartphone.
2. Varje grupp får i uppdrag att komma på 5 verb och 5 adjektiv, till exempel: idrottar, studerar, snygg, beslutsam med mera. Varje grupp väljer själva vilka ord de vill arbeta vidare med.
3. Grupperna ska sedan bildgoogla varje ord och, utifrån bestämda frågor, analysera resultatet av de bilder som framkommer i sökningen. Ibland resulterar sökningen i många olika bilder, beroende på vad ordet har för ytterligare betydelser. Räkna därför bara de bilder som föreställer personer. Sökresultaten kan analyseras utifrån följande frågor:
  - Hur många kvinnor, män respektive personer som identifierar sig bortom tvåkönsnormen kom upp på de 20 första bilderna?
  - Finns det skillnader i hur kvinnor och män ser ut och vad de gör på bilderna?
  - Vilken hudfärg är vanligast på bilderna?
  - Hur många av personerna på bilderna har synliga funktionsvariationer?
4. Diskutera sedan resultatet inom varje grupp och låt grupperna förbereda en kort presentation med vilket sökresultat de fick samt varför de tror att resultatet blev så. Var det som de förväntade sig? Varför ser det ut så här? Hur påverkas vi av de bilder vi ser?

Diskutera normer i helklass

Hur saker presenteras i bild påverkar vår uppfattning om vad som är "normalt" och vad som förväntas av oss, utifrån olika attribut. Det kan leda till att vi ibland inte vågar göra saker, även om vi skulle vilja, för att vi är rädda för andras reaktioner. Kanske kommer andra att tycka att det är konstigt att jag som kille gör något typiskt "tjejigt", eller att jag som tjej gör något typiskt "killigt". Det kan också vara tvärtom, att jag som kille gör något typiskt "killigt", eller jag som tjej gör något typiskt "tjejigt", trots att jag egentligen inte vill.

- Hur kan vi tillsammans göra så att alla, oavsett kön, får välja fritt vad de vill göra eller vad de tycker om?
- Är det skillnad på hur andra reagerar om en kille gör något "tjejigt" jämfört med om en tjej gör något "killigt"? Om ja, på vilket sätt? Varför är det så?
- Finns det förväntningar kopplat till vilket land en person kommer ifrån? Om ja, på vilket sätt? Varför är det så?
- Finns det förväntningar på hur en person ska vara eller ha för intressen kopplat till ålder? Om ja, på vilket sätt? Varför är det så?

Tips!

Ibland är det svårt att få i gång en bra diskussion kring normer. Ett förslag är då att diskutera hur ni i klassen kan:

- Uppmuntra klasskompisar som gör saker de mår bra av
- Göra så att alla gör det som känns bäst för dem själva
- Uppmuntra när någon gör något annat än vad vi förväntar oss

Avslut

Sammanfatta dagens lektionsupplägg och berätta för eleverna hur detta kommer att följas upp framöver.

Vad tyckte du om övningen?

Skanna QR-koden & lämna gärna en kommentar.